

A HOSPITALIDADE abre a porta á paz.

2026

#camiñosdehospitalidade

DECÁLOGO CAMIÑOS DE HOSPITALIDADE

“A práctica da hospitalidade
constitúe unha boa noticia e un
auténtico acto profético de
resistencia e esperanza”

Alberto Ares

Na actualidade os desprazamentos forzados continúan debido a guerras, conflitos armados, efectos adversos do cambio climático, desigualdades e vulneracións dos dereitos humanos.

Seguimos chamando a atención sobre o drama que significa o desarraigamento e tamén sobre a discriminación da que son vítimas as persoas migrantes forzadas e refuxiadas. En moitos lugares do mundo levántanse barreiras físicas e sociais que dificultan a acollida, son cada vez máis grandes os “muros entre os países e nos mesmos corazóns das persoas”, afectando directamente a saúde mental e física de quen se vexa obrigadas a deixar o seu fogar.

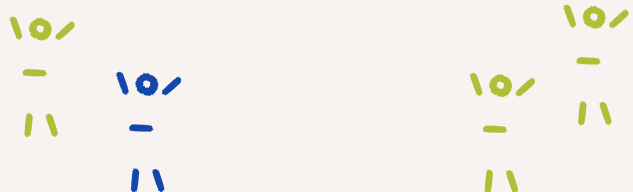
O modelo de securitización e externalización que se impuxo na maioría de países baséase nunha hipótese falsa onde as persoas migrantes son unha ameaza, o cal reforza os prexuízos, criminaliza e deixa ás persoas expostas ás violencias físicas, culturais e estruturais. Son as políticas as que irregularizan e poñen en vulnerabilidade ás persoas migrantes.

Como consecuencia da desprotección dos dereitos humanos das persoas migrantes, a experiencia de migrar vívese no medio da mesma precariedade de recursos e inclusive enfrontando violencias similares ás que lles expulsaron dos seus países de orixe.

É urxente promover unha cultura que protexa os dereitos e a dignidade das persoas migrantes e refuxiadas, mobilizar accións e políticas que favorezan o seu desenvolvemento humano e, de xeito urxente, incrementar os esforzos colectivos para que todas as persoas que se viron forzadas a migrar poidan lograr a integración efectiva en todos os países que son o seu destino.¹

No 2026 a hospitalidade abre as portas á paz:

“A cultura de paz implica un conxunto de valores, actitudes e estilos de vida que favorecen a convivencia pacífica, recoñecendo que os conflitos son inevitables. Neste sentido, o papel da cidadanía é o de actores, non só espectadores, na construción da paz, tanto a nivel internacional como nos nosos contextos locais e cotiáns. Aínda que a Paz con maiúscula permanece sempre no noso horizonte, temos a tarefa de ir construíndo paces en minúscula, aínda que sexan imperfectas.”²

¹ Mensaxe do Papa Francisco para a celebración do Día Internacional de las personas Refugiadas en 2024.

² Soñar el futuro con esperanza, Compañía de Jesús de España, 2024.

01 PRACTICAR O DEBER DE FRATERNIDADE

A hospitalidade é unha forma de practicar o deber de fraternidade establecido na Declaración Universal dos Dereitos Humanos, que nos invita a vivir como unha gran familia humana.

A fraternidade como unha resposta á estendida cultura do descarte, do individualismo e do medo ao estranxeiro que posibilita facer fronte a tantas violencias contra as persoas máis vulneradas dentro da sociedade. Trátase dunha calidade das relacións humanas que está presente nas prácticas da hospitalidade onde se expón a saída cara á outra persoa desde o amor.

04 GARANTIR O DEREITO PARA TER DEREITOS

A cultura política da hospitalidade permítenos avanzar cara á xustiza desde o exercicio pleno dos Dereitos Humanos.

Requírense políticas públicas permanentes, integrais e hospitalarias que garantan os dereitos, que deteñan a discriminación e que promovan a acollida das persoas migrantes coas súas historias, tradicións e cultura. Ábrense as portas á paz a través de políticas de Estado a longo prazo, que garantan o movemento das persoas, a obtención de documentos que recoñezan a súa identidade, o acceso a medios de vida, a vivenda, a educación, a saúde, entre outros. Facilitar a legalización da súa situación xurídica xa sexa en condición de tránsito ou para permitir a vinculación efectiva como membros da sociedade con posibilidades económicas e sociais de achegar á mesma. Independentemente do status migratorio, os dereitos humanos sempre deben ser garantidos polos Estados.

02 OFRECER REFUXIO E GARANTIR A NON DEVOLUCIÓN

As persoas forzadas a migrar teñen dereito á protección internacional e os Estados deben ofrecer refuxio e garantir o principio de non devolución.

Desde a hospitalidade que abre as portas á paz este é un deber que se amplía a todas as persoas da sociedade e implica mesmo abrir a fronteira interior, a propia casa, a institución, a cidade, para que a vida e dignidade das persoas forzadas a migrar sexan protexidas en todo sentido, non soamente xuridicamente, acollerlles para que non teñan que volver vivir violencias.

05 TRANSFORMAR AS ACTITUDES COTIÁS

“O amor, cheo de pequenos xestos de coidado mutuo, é tamén civil e político, e maniféstase en todas as accións que procuran construír un mundo mellor”.

Abrir a porta á paz é unha invitación para que de xeito privado tanto as persoas que migran, como as de comunidades de orixe, tránsito, destino e retorno, dispóñanse a transformar comportamentos e actitudes que discriminan, para que desde a liberdade elixan derrubar os muros e permitir o encontro humano.

03 ACABAR COAS CONTORNAS TORTURANTES

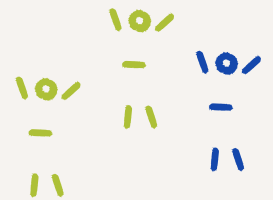
A hospitalidade é esperanza e é verdadeira protección que recoñece, recupera e promove a dignidade de cada persoa humana.

Os centros de detención, as deportacións a países de orixe ou a terceiros países sen o debido proceso, as políticas e prácticas restritivas, afectan a saúde física e mental das persoas migrantes e refuxiadas: son evidencia da hostilidade que se instaurou na gobernanza migratoria do mundo.

06 RECOÑECER UN LUGAR PARA AS NENAS, NENOS E ADOLESCENTES MIGRANTES

A hospitalidade abre as portas á paz cando é capaz de garantir o recoñecemento das infancias migrantes.

O futuro será de esperanza se as nenas, nenos e adolescentes forzados a migrar logran atopar un lugar onde poidan continuar cos seus proxectos de vida. E este futuro constrúese ao seu lado, promovendo un sistema que lles acompañe, escóitelles e intégrelles a partir das súas experiencias, soños, propostas e duelos migratorios.

07 PROMOVER A XUSTIZA DE XÉNERO

A hospitalidade radical implica recoñecer as asimetrías no acceso a recursos, oportunidades e espazos de decisión que afectan especialmente a mulleres e nenas.

Estas desigualdades estruturais expoñen ás mulleres e nenas migrantes a riscos particulares, como a feminización da pobreza, as múltiples formas de violencia (física, psicolóxica e sexual), trátase co fin de explotación sexual e a explotación laboral. Unha manifestación específica desta violencia é a sobrecarga de coidados, xunto coa invisibilización e a falta de recoñecemento deste traballo esencial para a sustentabilidade da vida. Desde unha cultura da hospitalidade, é fundamental promover a ruptura destas asimetrías e asumir o coidado como unha responsabilidade ética e política compartida.

08 AVANZAR CARA Á PARTICIPACIÓN PLENA

A hospitalidade é unha invitación para garantir a participación das persoas migrantes como parte dos elementos que facilitarán os procesos de inclusión nas comunidades locais principalmente.

Ábreanse as portas á paz cando se recoñece que as persoas migrantes e refuxiadas “non chegan cunha man chea de nada e outra cousa de ningunha: traen consigo a riqueza da súa valentía, a súa capacidade, as súas enerxías e as súas aspiracións” (Francisco, 2018, p. 3). Avanzar na participación é xerar un interese auténtico na historia da persoa que chega para descubrir os “tesouros da súa cultura” que enriquecen a propia vida de quen lles recibe, e potenciar o proceso de integración dentro das comunidades locais, para achegar na construción dese futuro compartido.

09 USAR OS LENTES DA XUSTIZA SOCIOAMBIENTAL

A hospitalidade radical implica recoñecer que somos moradores dunha Casa Común e que o seu coidado é unha responsabilidade compartida.

A mirada da xustiza socio ambiental permite darnos conta que as emerxencias climáticas exacerbaban as desigualdades existentes e crean novas inxustizas: moitas persoas venise forzadas a tomar a decisión de moverse. A responsabilidade compartida implica coñecemento científico, saberes locais e acción pública.

10 CONSTRUIR REDES DE HOSPITALIDADE NO MUNDO

A construción dunha maior cultura da hospitalidade na sociedade require do esforzo conxunto de moitas máis persoas en todos os países.

A hospitalidade é ética, é política, é acción cotiá e prácticas compartidas. A hospitalidade está no corazón da espiritualidade. A hospitalidade é un pilar da cultura humana. A hospitalidade é a posibilidade de imaxinar e camiñar cara a un mundo mellor para todas e todos. É unha porta que se abre cara á paz. É fundamental seguir tecendo redes onde se favoreza a resposta integral que implica colaborar máis aló das institucións e contexto específicos, para acompañar o camiño das persoas migrantes forzadas na orixe, tránsito, destino e retorno.

